

Strategija unapređenja kvaliteta života LGBT osoba za period 2013 – 2018. godine

AKCIONI PLAN ZA 2015. GODINU

1. Ljudska prava LGBT osoba

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
1.	<p>Jačati kapacitete i promovisati antidiskriminatorno ponašanje kroz kontinuirano sprovođenje seminara/radionica i treninga prema utvrđenom Planu implementacije antidiskriminacionog zakonodavstva, i to za: državne službenike, predstavnike pravosudnih organa, predstavnike lokalnih vlasti, područnih jedinica i ispostava policije, inspeksijskih službi i drugih zaduženih za pružanje zaštite od diskriminacije.</p> <p>U 2015. godini, planom obuke biće obuhvaćeni predstavnici državnog tužilaštva</p>	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	april-decembar 2015.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, OEBS	Obučene ciljne grupe prema utvrđenom Planu implementacije antidiskriminacionog zakonodavstva

2.	Izrada i publikovanje štampanih materijala kojim se promoviše tolerancija prema najranjivijim društvenim grupama, senzibiliše javnost i pomoviše zaštita njihovih osnovnih ljudskih prava	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Redovna aktivnost-kontinuirano	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Publikovani materijali kojima se promoviše tolerancija prema najranjivijim društvenim grupama, zakonska zaštita od diskriminacije, senzibiliše javnost i pomoviše zaštita njihovih osnovnih ljudskih prava
3.	Aktivnosti u okviru učešća u radu Nacionalnog tima za praćenje primjene "Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba" za 2015. godinu - Praćenje i izvještavanje realizacije mjera iz Akcionog plana za potrebe pregovora za Poglavlje 23 (oblast "Temeljna prava")	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	kontinuirano	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Redovno praćene definisane mjere iz Akcionog plana za pregovaračko Poglavlje 23 te za potrebe pregovora kontinuirano unošeni podaci o stepenu realizacije zadatih mjera i podnešeni periodični izvještaji o ukupnom stanju u oblasti zaštite i promocije temeljnih ljudskih prava
4.	Informacija o aktivnosti i praksi pravosudnih organa (policija, sudstvo, tužilaštvo) u vezi sa prijavljenim i procesuiranim slučajevima diskriminacije, nasilja, i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	IV kvartal 2015.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Urađena informacija na osnovu Izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i prikupljenih podataka od nadležnih pravosudnih organa

5.	Potpisivanje zajedničke deklaracije/izjave/saopštenja/sporazuma između Ministarstva rada i socijalnog staranja, poslodavaca i sindikata o osudi diskriminacije na radnom mjestu po svakom osnovu, uključujući i po osnovu skesualne orijentacije i rodnog identiteta.	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	I-II kvartal 2015. godine	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	Potpisana deklaracija/izjava/saopštenje sporazuma.
----	--	---	---------------------------	---	--

2. Seksualna orijentacija i rodni identitet u obrazovanju

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
6.	Sprovesti obuke za stručne službe srednjih škola za tehnike rada sa LGBT adolescentima (Opis mjere: -Jačanje kapaciteta stručnih službi srednjih škola -Obezbjediavanje alatki za rad u stručnim službama srednjih škola -Promovisanje mjera Strategije za profesionalce, realizatore nastave, učenike, roditelje srednjih škola)	Ministarstvo prosvjete	Kraj 2015	Ministarstvo prosvjete	Broj obuka i obučenih
7.	Sprovesti informativna savjetovanja za stručne službe osnovnih škola za primjenu LGBT principa (Opis mjere: -Jačanje kapaciteta stručnih službi osnovnih škola -Stavljanje u funkciju alatki za rad -Promovisanje mjera Strategije za profesionalce osnovnih škola)	Ministarstvo prosvjete	Kraj 2015	Ministarstvo prosvjete	Broj savjetovanja Broj uključenih predstavnika stručnih službi osnovnih škola

<p>8. Uraditi dodatni materijal za grupu predmetnih programa u srednjem obrazovanju koji uključuju ciljeve koji se tiču LGBT problematike.</p> <p>(Opis mjere: - Analiza predmetnih programa u srednjem obrazovanju koji pokrivaju tematiku LGBT - Uraditi dopunski materijal i prijedlog scenarija za čas - Dostaviti materijal realizatorima nastave)</p>	<p>Ministarstvo prosvjete</p>	<p>Septembar 2015</p>	<p>Ministarstvo prosvjete</p>	<p>Broj analiziranih predmetnih programa Broju rađenog dopunskog materijala</p>
<p>9. Promocija i zastupanje načela LGBT strategije među mladima</p> <p>(Opis mjere: - Sprovođenje promotivnih programa među učenicima - Sprovođenje radionica sa učenicima)</p>	<p>Ministarstvo prosvjete</p>	<p>Decembar 2015</p>	<p>Ministarstvo prosvjete</p>	<p>Broj uključenih škola Broj radionica sa učenicima Broj učenika</p>
<p>10. Poboljšanje kvaliteta nastave o pravima LGBT osoba, u cilju senzibilizacije budućih policajaca na način da se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - angažuju eksperti/predavači iz oblasti, kao gosti na časovima koji obuhvataju ove teme; - angažuju praktičari koji bi govorili o iskustvima – studija slučaja; - prikazuju filmovi, čitaju knjige, i sl. 	<p>Ministarstvo prosvjete i Policijska akademija</p>	<p>2015.godina</p>	<p>Ministarstvo prosvjete i Policijska akademija</p>	<p>Edukacija budućih policijskih službenika o pravima LGBT osoba kroz dopunu u okviru nastavnih jedinica: Prava osetljivih grupa, Zabrana mučenja i drugih svirepih i nehumanih i ponižavajućih kazni ili postupanja, Ljudska prava u izviđaju i istrazi, Zaštita ljudskih prava prilikom lišenja slobode i zadržavanja, Korupcija, iznuda i zloupotreba položaja, Svijest o različitosti</p>

3. Zdravstvena zaštita

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
11.	<p>Jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika i medicinskog osoblja za unapređenje servisa za rad sa LGBT zajednicom</p> <p>(Opis mjere: Unapređenje društvenog ambijenta za prihvatanje LGBT osoba u pružanju zdravstvenih usluga bez bilo kog oblika diskriminacije uz poštovanje Etičkog kodeksa prema korisnicima zdravstvenih usluga LGBT populacije, kao i iskustva zemalja EU u vezi sa promjenom pola LGBT osoba)</p>	<p>Ministarstvo zdravlja JZU</p>	<p>III kvartal 2015.</p>	<p>Ministarstvo zdravlja i donatorska sredstva (TAIEX podrška)</p>	<p>Odobranje studijske posjete nekoj od zemalja članica EU preko TAIEX-a</p>
12.	<p>Institucijalizacija odnosa zdravstvenih vlasti sa LGBT zajednicom kroz potpisivanje Memoranduma o saradnju i razvijanje zajedničkih inicijativa</p> <p>(Opis mjere: Potpisivanje Memoranduma o saradnji sa što većim brojem javnih zdravstvenih ustanova i NVO sektora koji se bavi zaštitom i pravima LGBT populacije.)</p>	<p>Ministarstvo zdravlja JZU</p>	<p>Jun 2015.godine</p>	<p>Ministarstvo zdravlja JZU</p>	<p>Zajedničkom saradnjom i razumijevanjem uz potpisivanje Memoranduma o saradnju stvoriće se uslovi za regulisanje obostranih prava i obaveza između JZU i NVO sektora.</p>

13.	Implementacija uz interno vođenje evidencija o zainteresovanim osobama za promjenu pola. (Opis mjere: U saradnji sa NVO sektorom, Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja obezbijediće internu evidenciju o zainteresovanim osobama za promjenu pola)	Ministarstvo zdravlja, JZU i Fond za zdravstveno osiguranje	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja, JZU i Fond za zdravstveno osiguranje	U skladu sa Zakonom o socijalnom osiguranju i Pravilnikom o kriterijumima za utvrđivanje medicinskih razloga za promjenu pola, obezbijedit će se interna evidencija o osobama zainteresovanim za promjenu pola koje su dobile odobrenje Fonda za zdravstveno osiguranje.
14.	Uključivanje LGBT predstavnika u proces konsultovanja i donošenja odluka u vezi sa svim pitanjima od interesa za LGBT zajednicu (Opis mjere: Proces konsultovanja i donošenja odluka u vezi sa svim pitanjima od interesa za LGBT zajednicu daće doprinos bolnoj saradnji i razumijevanju između državnog i civilnog sektora i na taj način omogućiti civilnom sektoru adekvatno učešće u svim procesima od interesa za LGBT zajednicu.)	Ministarstvo zdravlja JZU	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja JZU	Zajedničke aktivnosti učiniće da NVO sektor u svakom trenutku ima odgovarajuće informacije, predloge i sugestije, te da razmjenom mišljenja i zajedničkim radom svakako doprinosi poboljšanju kvaliteta života LGBT populacije.
15.	Priprema vodiča i brošura o pravima LGBT osoba u saradnji sa NVO sektorom (Opis mjere: Vodič i brošura o pravima LGBT osoba doprinjet će da u zdravstvenom sistemu svi zaposleni budu upoznati sa propisanim pravilima uz obavezu poštovanja istih, što će se odraziti i na kvalitet pružanja zdravstvenih usluga.)	Ministarstvo zdravlja JZU	I kvartal 2015.godine	Ministarstvo zdravlja JZU	Vodič i brošura o pravima LGBT osoba biće podijeljene svim javnim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori u saradnji sa NVO sektorom.

4. Kulturne promjene, bezbjednost i društveno prihvatanje LGBT osoba

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
16.	Potpisati Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama sa lokalnim vlastima	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Kontinuirano	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Potpisani memorandumi o razumijevanju sa pet crnogorskih opština
17.	Organizovanje međunarodnog okruglog stola (uključujući predstavnike zemalja iz okruženja i predstavnike razvijenih zemalja članica EU), o normativnom okviru kojim se reguliše status istopolnih zajednica	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	III kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Organizovan međunarodni okrugli sto o normativnom okviru kojim se reguliše status istopolnih zajednica
18.	Organizovanje seminara/radionice na temu normativnog i zakonodavnog okvira i politika suzbijanja govora mržnje i zločina iz mržnje prema LGBT osobama u okviru prava EU i prakse razvijenih zemalja članica EU.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	IV kvartal 2015.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i TAIEX – ekspertska podrška	Realizovan seminar/radionica o govoru mržnje i zločinima iz mržnje.
19.	Organizovanje panel večeri , u saradnji sa LGBT-NVO i socijalnim, kulturnim centrom, na teme koje su od značaja za unapređenje kvaliteta života LGBT zajednice i drugih manjinskih grupa.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Kontinuirano	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Organizovane panel večeri uz učešće predstavnika stručne javnosti, civilnog društva, manjinskih grupa i vladinih organa i institucija.

20.	<p>Obuka socijalnih radnika</p> <p>(Opis mjere: Obuka stručnih socijalnih radnika zaposlenih u ustanovama socijalne i dječije zaštite za rad sa pripadnicima LGBT zajednice.</p> <p>Obuka se sprovodi u cilju sticanja znanja i vještina koje će unaprijediti zaštitu prava LGBT osoba, ali i poboljšati njihov položaj, jačanja kapaciteta profesionalaca zaposlenih u centrima za socijalni rad da adekvatno reaguju u situacijama zlostavljanja i zanemarivanja dece i članova porodice pripadnika LGBT zajednice da se efikasno uključe u dalje unapredjenje i jačanje intersektorske saradnje.)</p>	<p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja</p>	<p>IV kvartal 2015. godine</p>	<p>Ministarstvo rada i socijalnog staranja</p>	<p>Obučeni stručni radnici zaposlenih u ustanovama socijalne i dječije zaštite za rad sa pripadnicima LGBT zajednice.</p>
21.	<p>Distribuiranje priručnika za policijske službenike – priručnici koji se tiču zaštite i promocije prava LGBT osoba</p> <p>(Opis mjere: Distribuiranje svih priručnika koji će eventualno biti izrađeni i publikovani u ovom periodu a koji se tiču postupanja policijskih službenika u slučajevima kada je potrebno promovisati ili zaštititi prava LGBT osoba; Cilj je upoznavanje policijskih službenika sa problematikom iz oblasti zaštite, prevencije i procesuiranja delikata počinjenih na štetu LGBT osoba i senzitivnim postupanjem sa pripadnicima LGBT zajednice.)</p>	<p>Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova</p>	<p>Tokom 2015. godine</p>	<p>Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova</p>	<p>Broj distribuiranih priručnika</p>

22.	<p>Izveštavanje o komunikaciji i postupanju policijskih službenika u slučajevima prijavljenog verbalnog ili fizičkog nasilja nad LGBT osobama.</p> <p>(Opis mjere: Prikupljanje podataka na nivou organizacionih jedinica, radi stvaranja jedinstvene baze podataka o slučajevima registrovanih delikata – krivičnih djela i prekršaja na štetu LGBT osoba.)</p>	<p>Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova</p>	<p>Kontinuirano u 2015. godini</p>	<p>Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova</p>	<p>Baza podataka koja će se redovno ažurirati</p>
23.	<p>Saradnja Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova, tužilaštva i sudstva i LGBT zajednice.</p> <p>(Opis mjere: Saradnja policijskih službenika i članova LGBT zajednice kroz rad Tima povjerenja, za koji je planirano da se proširi, budući da su ga do sada činili samo službenici Uprave policije i članovi LGBT zajednice. S tim u vezi važno je navesti da je u novembru 2014.g., u koordinaciji sa koordinatorom Nacionalnog tima za koordinaciju praćenja primjene LGBT Strategije i kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori, organizovan prošireni sastanak Tima povjerenja. Učešća na sastanku su uzeli, pored predstavnika UP i LGBT zajednice, i predstavnici UNDP-a, crnogorskog tužilaštva i sudstva, predstavnik Savjeta za građansku kontrolu rada policije, koordinator Nacionalnog tima, te predstavnik britanske Ambasade u CG.)</p>	<p>Nacionalni tim za koordinaciju praćenja primjene LGBT Strategije, Uprava policije MUP-a, Tužilaštvo, Sudstvo</p>	<p>Kontinuirano toko 2015. godine</p>	<p>Nacionalni tim za koordinaciju praćenja primjene LGBT Strategije, Uprava policije MUP-a, Tužilaštvo, Sudstvo</p>	<p>Uspješno rješavanje problema i prepreka iz oblasti promocije i zaštite prava LGBT osoba kroz neposrednu komunikaciju na sastancima Tima povjerenja</p>

24.	<p>Izložba sa LGBT tematikom</p> <p>(Opis mjere: Organizacija Izložbe sa LGBT tematikom ima za cilj prezentaciju i promociju vizuelnog izraza LGBT osoba, kroz noviju produkciju amaterskog i akademskog umjetničkog izraza, u disciplinama fotografije, likovnog izraza i projekcije video sadržaja. Planirani broj učesnika aktivnosti u organizaciji i implemantaciji aktivnosti je 10, dok se broj publike koja će vidjeti izložbu tokom otvaranja i 20 dana trajanja postavke, procjenjuje se na 150. Okvirni budžet projekta je 1500 eura.)</p>	Ministarstvo kulture	Novembar 2015. godine	Ministarstvo kulture	Broj zastupljenih autora, broj publike, broj medijskih objava
-----	--	----------------------	-----------------------	----------------------	---

25.	<p>Organizovanje okruglog stola: Kulturni izrazi manjinskih identiteta</p> <p>(Opis mjere: Okrugli sto 'Kulturni izrazi manjinskih identiteta' u Ministarstvu kulture na Cetinju osmišljen je kao prilika za podsticanje dijaloga i prostor za konstruktivnu debatu o unapređenju vidljivosti i raznolikosti kulturnih izraza manjinskih identiteta.</p> <p>Tematski fokus biće usmjeren na identitetske, kulturne i društvene posebnosti prvenstveno LGBT osoba, i na nove modele promocije tolerancije kroz kulturu, umjetnost i aktivno, društveno angažovano stvaralaštvo. Pitanje iniciranja i unapređenja kulturnog i društvenog života LGBT osoba biće analizirano sa aspekta promocije tolerancije i doprinosa stvaranju prostora za afirmaciju kulturnih izraza LGBT zajednice, kao i unapređenja i drugih manjinskih kulturnih identiteta i njihovih kreativnih scena. U okviru okruglog stola planirana su izlaganja predstavnika civilnog sektora koji djeluju u smjeru unapređenja kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori kao i eksperata i kulturnih stvaralaca posvećenih očuvanju i povećanju vidljivosti manjinskih kulturnih izraza i identiteta.</p> <p>Planirani broj učesnika je: 5 govornika i 30 aktivnih učesnika/publike, dok procijenjeni troškovi iznose 1300 eura.)</p>	Ministarstvo kulture	Jun 2015. godine	Ministarstvo kulture	Broj izlaganja/učesnika, broj publike, broj medijskih objava.
-----	--	----------------------	------------------	----------------------	---

5. Sprovođenje zakona

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
26.	Izrada Izvještaja o sprovođenju Zakona o zabrani od diskriminacije	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	III kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Izrađen Izvještaj o sprovođenju Zakona o zabrani od diskriminacije

6. Mediji

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
27.	Medijska kampanja o zabrani diskriminacije i afirmaciji antidiskriminatorskog ponašanja - Nakon izrade vizuelnog identititreta kampanje, predstoji izrada medija-plana koji će omogućiti postizanje zadatog cilja, odnosno, podizanje svijesti cjelokupne crnogorske javnosti, posebno prema najranjivijim kategorijama stanovništva, s ciljem poštovanja svih ljudskih prava, stvaranja podržavajućeg i tolerantnijeg okruženja, te poštovanja različitosti drugog.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	III i IV kvartal 2015.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Realizovana medijska kampanja prema medija-planu koji je sadržao emitovanje TV spotova i radijskih džinglova na svim TV i radio stanicama koje se emituju u CG; objavljivanje novinskih oglaasa u svim dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji CG; insertacija flajera kroz ukupni tiraž svih dnevnih novina; mreža bilborda na najfrefentnijim saobraćajnicama i dr. lokacijama širom Crne Gore.

7. Sport

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
28.	<p>Unaprijediti borbu protiv diskriminacije LGBT osoba u sportu i društvu.</p> <p>(Opis mjere: Prevod priručnika Savjeta Evrope “Suzbijanje govora mržnje na internetu kroz edukaciju o ljudskim pravima”)</p>	Uprava za mlade i sport	I-II kvartal 2015. godine	Uprava za mlade i sport	Preveden priručnik “Suzbijanje govora mržnje na internetu kroz edukaciju o ljudskim pravima”
29.	<p>Unaprijediti borbu protiv diskriminacije LGBT osoba u sportu i društvu.</p> <p>(Opis mjere: Organizovanje treninga za trenere koji će stečena znanja prenositi kroz obrazovanje mladih ljudi i promovisanje vrijednosti ljudskih prava. Obuke će se vršiti po priručniku kreiranom od strane Savjeta Evrope “Suzbijanje govora mržnje na internetu kroz edukaciju o ljudskim pravima”.)</p>	Uprava za mlade i sport	2015. godina	Uprava za mlade i sport	Organizovani treninzi za najmanje 10 trenere.

8. Ekonomski rast i LGBT turizam

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
30.	<p>Promocija Crne Gore kao bezbjedne i otvorene destinacije</p> <p>(Opis mjere: Predložena mjera je stvaranje pozitivnog ambijenta Crne Gore kao turističke destinacije dostupne za sve, a turizam kao strateška privredna grana ne poznaje bilo kakve granice i poštuje različitosti. Izrada promotivnog materijala Crne Gore kao bezbjedne turističke destinacije.)</p>	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Kontinuiran i rad na aktivnostima- 2018.godina	NTO, MORiT	Povećano interesovanje LGBT osoba za turističku destinaciju

31.	Edukacija i podizanje svijesti građana o LGBT turistima (Opis mjere: Predložena mjera je veoma značajna u razvijanju znanja on LGBT turistima i prepoznavanju Crne Gore kao turističke destinacije na LGBT tržištu. Okrugli sto sa dolje navedenim nosiocima aktivnosti.)	Ministarstvo održivog razvoja i turizma	Maj 2015. godina	NTO, MORiT, MLJMP	Podizanje nivoa crnogorske svijesti prema LGBT osobama i unapređenja znanja sa ciljem društvenog prihvatanja istih
-----	---	--	-------------------------	--------------------------	---

9. Međunarodna LGBT politika

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
32.	Jačanje saradnje sa NVO koje se bave pitanjima LGBT, kako u zemlji tako i u zemljama u kojima Crna Gora ima diplomatsko konzularnu mrežu. (Opis mjere: Nastavak redovne komunikacije sa NVO i međunarodnim organizacijama koje se bave LGBT pitanjima, održavanje sastanaka u cilju promocije prava LGBT zajednice.)	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Tokom 2015. godine	Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija	Realizovani sastanci u MVPEI i u DKP-ima sa NVO LGBT organizacijama i LGBT zajednicom

10. NVO

Br.	Aktivnosti za 2015.	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikator uspjeha
33.	<p>Ponovno štampanje i distribuiranje brošure za srednjoškolce objavljene 2013.godine</p> <p>(Opis mjere: Prvenstveni ciljevi kreiranja i distribucije, ali i ponovnog štampanja brošure za srednjoškolce su sljedeći:</p> <p>1. Da na objektivan način približi informacije vezane za seksualnu orijentaciju, rodni identitet, homo/bi/transfobiju...ali i mnoge druge znane, pretpostavljene i neznane odgovore na pitanja koja se nameću;</p> <p>2. Da pouzdanim informacijama usmjeri postojeće i/ili nedovoljno znanje o seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu i time podstakne bolje razumijevanje i veće prihvatanje različitosti među mladima;</p> <p>3. Da uz podršku ciljne grupe doprinese unapređenju, proširivanju i kreiranju bezbjednog školskog okruženja.</p> <p>Brošura je planirana da se doštampa u 1000 komada.)</p>	Juventas uz podršku Ministarstva prosvjete	Od februara do decembra 2015	Juventas uz podršku Ministarstva prosvjete	<p>Broj obuhvaćenih srednjoškolaca</p> <p>Broj obuhvaćenih škola novom serijom brošura.</p>

34.	<p>Konsultacije sa PP službama u srednjim školama</p> <p>(Opis mjere: Istraživanje među srednjoškolicima o stavovima u vezi sa seksualnošću, seksualnom orijentacijom i partnerskim odnosima, sprovedeno 2013. godine od strane NVO Juventas, utvrdilo je visok nivo distance u odnosu na LGBT mlade osobe. Podaci su ukazali na potrebu za sistematskim, kontinuiranim i sveobuhvatnim pristupom u srednjim školama, posebnom podrškom LGBT mladima u školskom okruženju kroz edukaciju za senzitivnu, afirmativnu pristup stručnih službi i preventivne aktivnosti učenika/ca koji će približiti ljudska prava LGBT osoba.</p> <p>Pored kreiranih smjernica potrebno je dodatno osnažiti PP službe kroz specijalizovane konsultacije vezane za implementaciju smjernica odnosno pitanja drugačije seksualne orijentacije od heteroseksualne i rodnog identiteta.)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom prosvjete</p>	<p>Od februara do decembra 2015</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj konsultacija Broj osoba koje su prošle konsultacije. Broj škola koje su učestvovalе u procesu.</p>
35.	<p>Štampanje i distribucija smjernica za PP službe</p> <p>(Opis mjere: Smjernice za PP službe predstavljaju kvalitetan resurs koji mora biti dostupan stručnim službama u cilju što kvalitetnije implementacije mjera za suzbijanje homofobičnog i transfobičnog ponašanja i nasilja u srednjim školama. Planirano je štampanje 200 primjeraka Smjernica, te njihova distribucija po svim srednjim školama u Crnoj Gori.)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom prosvjete</p>	<p>Od februara do decembra 2015</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj odštampanih primjeraka Smjernica. Broj škola koje su dobile primjerke Smjernica.</p>

<p>36. Obezbjeđivanje adekvatne podrške i prostora savjetovalištu za LGBT osobe (DROP IN centar)</p> <p>(Opis mjere: Glavni cilj ove mjere je obezbjeđivanje povoljnih uslova ukupne egzistencije i pune socijalne prihvaćenosti osoba drugačije seksualne orijentacije od heteroseksualne i rodnog identiteta. Glavne aktivnosti Savjetovališta za LGBT osobe usmjerene su u pravcu obezbjeđivanje sigurnog i podržavajućeg okruženja za LGBT osobe kao i obezbjeđivanje šire podrške LGBT osobama. One podrazumijevaju: promociju zdravih stilova života kroz edukativne grupne sesije, terenski rad, savjetodavne, konsultativne i edukativne usluge ljekara, širenje socijalne mreže podrške i osnaživanje LGBT zajednice kroz strukturisane i nestrukturisane aktivnosti, web sajt, grupe na društvenim mrežama , kao i psiho socijalnu podršku kroz savjetodavne, konsultativne u edukativne usluge psihologa te „vršnjačke“ savjetodavne usluge. Ovom mjerom se predviđa finansiranje jedinih postojećih usluga koje se pružaju LGBT osobama, a u periodu kada finansiranje nije obezbijeđeno kroz podršku Globalnog fonda za tuberkolozu, AIDS malariju.</p> <p><i>Centar nastavlja osnovni rad do jula 2015. godine sredstvima Globalnog Fonda za tuberkolozu, AIDS i malariju , nakon čega se prema projektu koji je Državno koordinirajuće tijelo Crne Gore predalo GFTAM-u, predviđa finansiranje iz državnih fondova. Ovom mjerom nije predviđena nabavka medicinske i nedmedicinske opreme, jer će ista biti obezbijeđena kroz donaciju.</i></p> <p>Projektovani budžet za sestomjesecno sprovođenje ove mjere je 20 000 eura.)</p>	<p>Juventas, dok je podrška obezbijeđena od Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja, Uprave za imovinu, Glavnog grada Podgorica.</p>	<p>Od jula do decembra 2015. godine</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj posjeta Savjetovalištu. Broj korisnika/ca usluga Savjetovališta. Veliki stepen interaktivnosti I učešća tokom sprovođenja aktivnosti Savjetovališta. Povećan nivo informisanosti LGBT osoba o uslugama LGBT Drop in centra Povećan nivo zainteresovanosti LGBT osoba za usluge LGBT Drop in centra Povećan nivo informisanosti porodica i prijatelja LGBT osoba o uslugama LGBT Drop in centra Povećan nivo zainteresovanosti porodica i prijatelja LGBT osoba za usluge LGBT Drop in centra</p>
--	--	---	-----------------	--

37.	<p>Terenski rad sa muškarcima koji imaju seksualne odnose sa muškarcima</p> <p>(Opis mjere: Cilj ove mjere je osnaživanje zajednice ali i upućivanje na zdrave stilove života odnosno, po potrebi omogućavanje lakšeg kontakta sa institucijama socijalne i zdravstvene zaštite. Podrazumijeva podjelu besplatnih kondoma, lubrikanata, ali i informativnih materijala dijelu LGBT zajednice.)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, Institutom za javno zdravlje, kao i Domovima zdravlja širom Crne Gore.</p>	<p>Od januara do decembra 2015 godine.</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj osoba koje su dobile usluge na terenu. Broj kondoma koji su distribuirani. Broj lubrikanata koji su distribuirani.</p>
-----	---	---	---	------------------------	---

38.	<p>Distribucija vodiča dobre prakse za socijalne radnike</p> <p>(Opis mjere: Vodič dobre prakse nastao je kao odgovor na uvriježene stavove i predrasude prema LGBT osobama. Namijenjen je zainteresovanim sadašnjim i budućim socijalnim radnicima koji žele saznati nešto više o različitim seksualnim orijentacijama i rodnim identitetima, osnovnim pojmovima, identitetima, najčešćim predrasudama i zabudama o LGBT zajednici, poteškoćama na koje LGBT osobe nailaze, ali i primjerima inkluzivne socijalne prakse. Naš cilj je podsticanje edukacije, povećanje tolerancije i razumijevanja prema ljudima drugačije seksualne orijentacije od heteroseksualne i rodnog identiteta, te pružanje korisnih informacija koje će doprinijeti uspješnijoj komunikaciji u odnosu socijalni radnik/ca-kljent/kinja. Takođe, vodič predstavlja veoma koristan materijal i za LGBT osobe u Crnoj Gori, kako bi se na pravi način informisale o adekvatnim i dostupnim socijalnim servisima. Vodič, zamišljen kao edukativni i informativni materijal, u isto vrijeme predstavlja još jednu važnu stepenicu u izgradnji povjerenja LGBT osoba u sistem socijalne zaštite. Zbog svega navedenog veoma je važno da vodič bude predstavljen i dostupan svim centrima za socijalni rad, profesionalcima u oblasti, te i drugim referentnim institucijama u oblasti socijalne zaštite.)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja.</p>	<p>Od februara do decembra 2015. godine</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj centara za socijalni rad i referentnih institucija socijalne zaštite kojima je Vodič distribuiran.</p>
-----	--	--	--	------------------------	---

39.	<p>Štampanje izmijenjenog i dopunjenog Priručnika za sudije i tužioce i distribucija istog (RODNI IDENTITET I SEKSUALNA ORIJENTACIJA U TEORIJI I PRAKSI-PRIRUČNIK ZA PRAKTIČARE/KE)</p> <p>(Opis mjere: Praktičari/ke u oblasti zaštite ljudskih prava imaju poseban zadatak – prevazilaženje prepreka koje proističu iz naslijeđenog sistema vrijednosti, shvatanje posebne vulnerabilnosti LGBT osoba na nasilje i diskriminaciju, i pored nedostataka vidljivih dokaza, te sprovođenje i učestvovanje u aktivnostima koje vode ne samo uspostavljanju boljeg okvira za poštovanje prava, već i podizanju svijesti opšte populacije o pravima LGBT osoba i opredijeljenosti sistema za nedvosmisleno poštovanje i zaštitu tih prava. U tom procesu specifična literatura kao vrijedan resurs predstavlja neophodnu podršku. Planirano je štampanje u 250 kopija)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom pravde</p>	<p>Od februara do decembra 2015 godine</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj odštampanih kopija. Broj distribuiranih kopija. Broj referentnih institucija pravnog sistema kojima je Priručnik distribuiran</p>
-----	--	---	---	------------------------	--

40.	<p>Štampanje izmijenjenog i dopunjenog “Priručnika o postupanju policije u slučaju homofobičnog nasilja”</p> <p>(Opis mjere: Da bi prava LGBT osoba bila zaštićena, policija treba biti upoznata sa svim specifičnostima ugroženosti prava ovih osoba i karakterističnim situacijama u kojima se ta prava krše. Obučeni policajac/ka koji s poštovanjem prilazi žrtvi i ispunjava svoju dužnost na isti način prema svim osobama koje se u datom momentu nalaze u Crnoj Gori jeste policajac/ka koji profesionalno prilazi svom poslu.</p> <p>U tom procesu specifična literatura kao vrijedan resurs predstavlja neophodnu podršku.</p> <p>Planirano je štampanje u 250 kopija.)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova</p>	<p>Od februara do decembra 2015. godine</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj odštampanih kopija. Broj distribuiranih kopija. Broj referentnih institucija kojima je Priručnik distribuiran.</p>
41.	<p>Treninzi za policijske službenike i polaznike Policijske akademije</p> <p>(Opis mjere: Obučeni policajac/ka koji s poštovanjem prilazi žrtvi i ispunjava svoju dužnost na isti način prema svim osobama koje se u datom momentu nalaze u Crnoj Gori jeste policajac/ka koji profesionalno prilazi svom poslu. U cilju dodatne senzitivizacije, kao i podizanja nivoa znanja policijskih službenika, ali i polaznika Policijske akademije Juventas planira implementaciju treninga za ove ciljne grupe. Planirano je minimum dva treninga za minimum 40 policijskih službenika, ali i dva treninga za minimum 40 polaznika Policijske akademije.</p> <p>Juventasov program obuke postao je dio zvaničnog programa Policijske akademije je za školsku 2015. godinu.)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Policijskom akademijom</p>	<p>Od februara do decembra 2015. godine.</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj polaznika treninga za policijske službenike. Broj implementiranih treninga za policijske službenike Broj učesnika treninga za polaznike Policijske akademije. Broj implementiranih treninga za polaznike Policijske akademije.</p>

42.	<p>Monitoring suđenja u kom su žrtve LGBT osobe</p> <p>(Opis mjere: Monitoring suđenja u kom su žrtve LGBT osobe - praćenje postupaka kod osnovnih i viših sudova u Crnoj Gori, izdavanje preporuka i javno predstavljanje izvještaja.)</p>	<p>Juventas u saradnji sa Ministarstvom pravde i drugim referentnim institucijama pravosudnog sistema</p>	<p>Od januara do decembra 2015. godine.</p>	<p>Juventas</p>	<p>Broj praćenih suđenja. Broj institucija pravosudnog sistema koje su učestvovala u procesu. Broj izdatih preporuka. Stepen zainteresovanosti javnosti i medija za predstavljanje izvještaja.</p>
43.	<p>Osnivanje radne grupe za pripremu Nacrta zakona o registrovanom partnerstvu i kreiranje Nacrta zakona.</p> <p>(Opis mjere: Ova mjera podrazumijeva osnivanje Radne grupe koja će biti sačinjena od svih zainteresovanih organizacija civilnog društva i nadležnih institucija sa ciljem kreiranja usaglašenog Nacrta zakona o registrovanom partnerstvu. Ukupni troškovi za realizaciju mjere iznose 5.000,00 EUR)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, zainteresovane NVO, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava</p>	<p>April – Novembar 2015</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”</p>	<p>Broj organizacija / nadležnih insitucija koji su članovi Radne grupe. Pripremljen tekst Nacrta zakona o registrovanom partnerstvu uz koncenusus svih učesnika u procesu pripreme.</p>
44.	<p>Treninzi o ljudskim pravima LGBT osoba i rješavanju zločina iz mržnje i ostalih incidenata baziranih na seksualnoj orijentaciji i/ili rodnom indentitetu za tužioce iz svih crnogorskih opština.</p> <p>(Opis mjere: Mjera podrazumijeva organizovanje dva treninga za po 20 nosilaca tuzilacke funkcije iz svih krajeva Crne Gore. Cilj treninga podrazumijeva podizanje nivoa znanja i kapaciteta nosilaca tuzilacke funkcije kada je rjesavanje slucajeva nasilja, diskriminacije, uznemiravanja i/ili zlocina iz mrznje pocinjenih nad LGBTIQ osobama u pitanju. Treninzi ce biti realizovani u saradnji sa relevantnim domacim i ekspertima iz zemalja EU. Ukupan budzet potreban za realizaciju mjere iznosi 6.000 EUR)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava</p>	<p>Mart – Novembar 2015.</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”</p>	<p>Broj nosilaca tuzilacke funkcije koji su prošli treninge. Evaluacioni materijali i upitnici.</p>

45.	<p>Treninzi o ljudskim pravima LGBT osoba i rješavanju zločina iz mržnje i ostalih incidenata baziranih na seksualnoj orijentaciji i/ili rodnom identitetu za sudije iz svih crnogorskih Opština</p> <p>(Opis mjere: Mjera podrazumijeva organizovanje dva treninga za po 20 sudija iz svih krajeva Crne Gore. Cilj treninga podrazumijeva podizanje nivoa znanja i kapaciteta sudija kada je rješavanje slučajeva nasilja, diskriminacije, uznemiravanja i/ili zločina iz mržnje počinjenih nad LGBTIQ osobama u pitanju. Treninzi će biti realizovani u saradnji sa relevantnim domaćim i ekspertima iz zemalja EU. Ukupan budžet potreban za realizaciju mjere iznosi 6.000 EUR.)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava</p>	<p>Februar – Novembar 2015.</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”</p>	<p>Broj sudija koji su prošli treninge. Evaluacioni materijali i upitnici.</p>
46.	<p>Podrška organizovanju festivala queer filma "Merlinka"</p> <p>(Opis mjere: Regionalni festival Queer filma “Merlinka” biće organizovan po drugi put u Crnoj Gori u maju mjesecu 2015. od strane organizacije “Kvir Montenegro”. Tokom festivala biće prikazano više dugometražnih i kratkometražnih filmova sa LGBT tematikom i panel diskusija na temu ljudskih prava LGBT osoba. Ulaz na sve projekcije biće besplatan. Ukupan budžet potreban za realizaciju mjere iznosi 5.000 eura.)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo kulture</p>	<p>Maj 2015. godine</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”</p>	<p>Broj prikazanih filmova. Broj organizovanih panel diskusija. Broj posjetilaca. Broj institucija kulture koje su pružile podršku festivalu. Broj medijskih objava.</p>

47.	<p>Organizovanje izložbe fotografija iz svakodnevnog života LGBT osoba</p> <p>(Opis mjere: Izložba će obuhvatati set fotografija iz svakodnevnog života LGBT osoba domaćih fotografa. Na fotografijama će se naći ne samo L,G,B ili T aktivisti/kinje, već i LGBT osobe iz Crne Gore koje se ne bave aktivizmom. Sve fotografije će predstavljati uobičajene situacije iz svakodnevnog života na kojima će se vidjeti da svakodnevni život LGBT osoba nije drugačiji od svakodnevnog života ostatka društva. Ukupan budžet potreban za realizaciju mjere iznosi 5.000 eura.)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo kulture</p>	<p>Oktobar 2015. godine</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”</p>	<p>Broj LGBT osoba iz Crne Gore koje učestvuju u kreiranju fotografija. Broj fotografija. Broj posjetilaca izložbe. Broj medijskih objava.</p>
48.	<p>Trening za zdravstvene radnike, kontakt osobe, u vezi sa ljudskim pravima trans* osoba</p> <p>(Opis mjere: Trening o ljudskim pravima trans* osoba za kontakt zdravstvene radnike/ce za rad sa trans* osobama biće organizovan sa ciljem podizanja nivoa znanja i kapaciteta zdravstvenih radnika/ca u vezi sa specifičnim zdravstvenim potrebama trans* osoba, njihovim ljudskim pravima i diskriminaciji u praksi. Ukupan budžet za implementaciju ove mjere iznosi 3.000 eura.)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, Ministarstvo zdravlja</p>	<p>Novembar 2015. godine</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”</p>	<p>Broj zdravstvenih radnika/ca koji su učestvovali na treningu. Pre i post evaluacioni upitnici.</p>
49.	<p>Štampanje i distribucija priručnika o ljudskim pravima trans* osoba i procesu tranzicije “Pol rod i okviri”</p> <p>(Opis mjere: Priručnik koji je kreiran u saranji između Ministarstva zdravlja i Crnogorske LGBTIQ Asocijacije “Kvir Montenegro” biće ponovo štampan i distribuiran svim zdravstvenim službama u Crnoj Gori. Ukupan budžet za ovu mjeru iznosi 1.500 Eura.)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, Ministarstvo zdravlja</p>	<p>Mart – Novembar 2015. godine</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”</p>	<p>Broj štampanih priručnika. Broj distribuiranih priručnika. Broj obuhvaćenih zdravstvenih službi. Broj obuhvaćenih zdravstvenih radnika/ca.</p>

50.	<p>Kampanja protiv homofobije, lezbofobije, bifobije i transfobije među opštom populacijom</p> <p>(Opis mjere: Kampanja protiv homofobije, lezbofobije, bifobije i transfobije među opštom populacijom predstavlja marketinšku edukativnu kampanju o ljudskim pravima LGBT osoba koja će imati za cilj umanjenja društvenog otpora prema LGBT osobama u Crnoj Gori. Kampanja će biti kreirana kroz pozitivan ljudski pristup i jednim dijelom bazirana na posljedicama diskriminacije i nasilja po živote LGBT osoba. Kampanja podrazumijeva produkciju video spotova, radio džinglova, postera, flajera, kao i online kampanju na društvenim mrežama i popularnim internet portalima. Minimalni budžet potreban za implementaciju mjere iznosi 15.000 Eura.)</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”, Ministarstvo za Ljudska i manjinska prava</p>	<p>April – Decembar 2015. godine</p>	<p>Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro</p>	<p>Broj kreiranih materijala kampanje. Broj emitovanja/distribucije materijala kampanje. Broj obuhvaćenih osoba.</p>
-----	--	--	---	--	---